

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۳
بخش اول: سیاست جنایی تقنینی ایران در قبال مجازات‌های جایگزین	
حبس.....	۱۹
فصل اول: بنیان‌های نظری مجازات‌های جایگزین حبس.....	۲۰
مبحث اول: مفاهیم، مبانی، اهداف و ویژگی‌های مجازات‌های جایگزین حبس.....	۲۲
گفتار اول: مفاهیم و تاریخچه.....	۲۲
الف: مفهوم سیاست جنایی و مجازات جایگزین حبس.....	۲۲
ب: پیشینه تاریخی مجازات‌های جایگزین حبس.....	۲۹
گفتار دوم: مبانی جایگزین‌های کیفر حبس.....	۳۳
الف: تردید به اعتبار کیفر حبس.....	۳۳
گفتار سوم: تأثیر مکاتب گوناگون در مجازات‌های جایگزین حبس.....	۳۷
الف: تأثیر اندیشه‌های مکتب کلاسیک و تحقیقی.....	۳۷
ب: تأثیر اندیشه‌های مکتب دفاع اجتماعی و نئوکلاسیک.....	۴۰
گفتار چهارم: اهداف جایگزین‌های حبس.....	۴۴
الف: اهداف فردی.....	۴۵
ب: اهداف اجتماعی.....	۴۵
پ: جامعه‌محور شدن مجازات‌ها و استفاده از فرایند عدالت ترمیمی.....	۴۶
گفتار پنجم: ویژگی‌ها و ضوابط اعمال مجازات‌های جایگزین حبس در نظام تقنینی ایران.....	۴۹
الف: پیروی از اصل قانونی بودن.....	۴۹
ب: مجازات قانونی جرم ملاک اعمال مجازات‌های جایگزین حبس.....	۵۱
پ: مشخص بودن نوع و میزان مجازات جایگزین.....	۵۱
ت: فردی کردن مجازات.....	۵۲
ث: وجود شرایط تخفیف و رضایت شاکی.....	۵۳
ج: هدف اصلاح و درمان.....	۵۳
چ: دیگر ویژگی‌های مجازات‌های جایگزین حبس.....	۵۷
گفتار ششم: امکان‌سنجی حبس و جایگزین‌های مجازات حبس در اسناد، اسلام و نظام تقنینی ایران.....	۵۸
الف: امکان‌سنجی حبس و جایگزین‌های مجازات حبس در اسلام.....	۵۹

- ب: مجازات‌های جایگزین حبس در اسناد بین‌المللی..... ۶۵
- پ: جایگاه مجازات‌های جایگزین حبس در نظام تقنینی ایران..... ۶۸
- مبحث دوم: علل ظهور و بروز مجازات‌های جایگزین حبس در نظام تقنینی ایران..... ۶۸
- گفتار اول: شکست مجازات‌های سالب آزادی و ناسودمندی زندان..... ۶۹
- الف: شکست مجازات‌های سالب آزادی..... ۶۹
- ب: ناسودمندی کیفر حبس..... ۷۰
- پ: جبران ناپذیر بودن اشتباه در صدور حکم زندان..... ۷۱
- گفتار دوم: مشکلات اداره زندان‌ها..... ۷۲
- الف: تراکم جمعیت زندان‌ها..... ۷۲
- ب: هزینه کلان اقتصادی زندان‌ها..... ۷۴
- پ: مشکلات بهداشتی و روحی و روانی زندان..... ۷۵
- گفتار سوم: آسیب‌زا بودن محیط زندان و افزایش خطرناکی مجرمان..... ۷۶
- الف: جرم‌زا بودن محیط زندان..... ۷۶
- ب: افزایش خطرناکی مجرمان..... ۷۷
- پ: ایجاد سوءپیشینه برای افراد..... ۷۷
- ت: ایجاد تعارض در ارزش‌های فرهنگی..... ۷۸
- ث: زوال حس مسئولیت..... ۷۹
- گفتار چهارم: زندان ساختاری آسیب‌زا..... ۷۹
- گفتار پنجم: اثربخشی کاهش توسل به حبس و تأثیر مجازات‌های اجتماعی
- جایگزین حبس در کاهش جرم..... ۸۲
- الف: اثربخشی کاهش توسل به حبس از منظر مدیریت‌گرایی کیفری..... ۸۲
- ب: تأثیر مجازات‌های اجتماعی جایگزین حبس در کاهش جرم..... ۸۶
- مبحث سوم: ضرورت‌های تقنینی اعمال جایگزین‌های حبس..... ۸۷
- گفتار اول: فرمایشات مقام معظم رهبری در راستای کاهش جمعیت زندان..... ۸۸
- گفتار دوم: پیشگیری و بازاجتماعی کردن مجرمان و سلب توان بزهکاری..... ۹۰
- الف: پیشگیری و بازاجتماعی کردن مجرمان..... ۹۰
- ب: سلب توان بزهکاری با اجرای مجازات‌های جایگزین حبس..... ۹۳
- گفتار سوم: قانون کاهش مجازات حبس تعزیری..... ۹۶
- فصل دوم: تقسیم‌بندی جایگزین‌های حبس..... ۱۰۱
- مبحث اول: جایگزین‌های سنتی مجازات حبس..... ۱۰۳
- گفتار اول: جزای نقدی..... ۱۰۳
- الف: مفهوم جزای نقدی..... ۱۰۵
- ب: تاریخچه جزای نقدی..... ۱۰۶

ب: معایب و محاسن جزای نقدی.....	۱۰۶
گفتار دوم: تعلیق اجرای مجازات.....	۱۰۹
الف: مفهوم تعلیق اجرای مجازات.....	۱۰۹
ب: پیشینه تعلیق اجرای مجازات.....	۱۱۱
پ: حبس تعلیقی در کشورهای گوناگون.....	۱۱۲
ت: تعلیق در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲.....	۱۱۴
ث: ایرادات و موانع تقنینی تعلیق اجرای مجازات.....	۱۱۶
گفتار سوم: نظام آزادی مشروط.....	۱۲۰
گفتار چهارم: نقش مجازات‌های جایگزین سنتی در تحقق اهداف و آثار مجازات.....	۱۲۴
مبحث دوم: جایگزین نوین مجازات حبس.....	۱۲۶
گفتار اول: تعویق صدور حکم.....	۱۲۹
گفتار دوم: نظام نیمه‌آزادی.....	۱۳۸
الف: مزایا و معایب نظام نیمه‌آزادی.....	۱۴۰
ب: خلأ تقنینی مربوط به نظام نیمه‌آزادی.....	۱۴۰
گفتار سوم: دوره مراقبت.....	۱۴۱
الف: مفهوم دوره مراقبت.....	۱۴۲
ب: تاریخچه دوره مراقبت.....	۱۴۴
پ: ویژگی‌های دوره مراقبت.....	۱۴۵
گفتار چهارم: خدمات عمومی رایگان.....	۱۴۷
الف: مفهوم خدمات عمومی رایگان.....	۱۴۸
ب: تاریخچه خدمات عمومی رایگان.....	۱۴۹
پ: ویژگی‌های خدمات عمومی رایگان.....	۱۵۰
ت: روش اعمال خدمات عام‌المنفعه.....	۱۵۵
ث: لغو حکم کار عام‌المنفعه.....	۱۵۶
گفتار پنجم: جزای نقدی روزانه.....	۱۵۹
الف: مفهوم جزای نقدی روزانه.....	۱۵۹
ب: تاریخچه جزای نقدی روزانه.....	۱۶۱
گفتار ششم: مجازات محرومیت از حقوق اجتماعی.....	۱۶۲
الف: تعریف حقوق اجتماعی.....	۱۶۲
ب: مفهوم محرومیت از حقوق اجتماعی.....	۱۶۳
پ: تاریخچه محرومیت از حقوق اجتماعی.....	۱۶۳
ت: ماهیت مجازات محرومیت از حقوق اجتماعی.....	۱۶۴
ث: شرایط اعمال محرومیت از حقوق اجتماعی.....	۱۶۴

- ج: شرایط اعمال مجازات تبعی (موضوع ماده ۲۵ ق.ا.م.) ۱۶۶
- چ: انطباق و هماهنگی مجازات محرومیت از حقوق اجتماعی با عنوان تعزیرات ۱۶۹
- ح: آثار مجازات محرومیت از حقوق اجتماعی ۱۷۰
- گفتار هفتم: حبس خانگی ۱۷۰
- الف: مفهوم حبس خانگی ۱۷۱
- ب: تاریخچه حبس خانگی ۱۷۱
- پ: مزایا و معایب حبس خانگی ۱۷۲
- ت: نگهداری بزهکاران در کانون اصلاح و تربیت ۱۷۳
- گفتار هشتم: نظارت با تجهیزات الکترونیکی ۱۷۸
- الف: مفهوم نظارت الکترونیکی ۱۷۸
- ب: تاریخچه نظارت الکترونیکی ۱۷۸
- پ: نحوه اعمال نظارت الکترونیکی ۱۷۹
- ت: مزایا و معایب نظارت الکترونیکی ۱۸۲
- فصل سوم: آسیب‌شناسی تقنینی مجازات‌های جایگزین حبس و مدل‌شناسی آن ۱۸۵
- مبحث اول: شرایط و الزامات قانونی ناظر بر اعمال جایگزین‌های حبس ۱۸۷
- گفتار اول: موارد الزامی بودن جایگزین‌ها ۱۸۷
- الف: جرایم عمدی تا مجازات سه ماه حبس ۱۸۷
- ب: جرایم عمدی از ۹۱ روز تا شش ماه حبس ۱۸۸
- پ: جرایم غیرعمدی ۱۹۱
- گفتار دوم: موارد اختیاری بودن جایگزین‌ها ۱۹۵
- الف: جرایم عمدی دارای مجازات از شش ماه تا یک سال حبس ۱۹۵
- ب: جرایم غیرعمدی بیش از دو سال حبس ۱۹۵
- مبحث دوم: ممنوعیت‌های اعمال مجازات‌های جایگزین حبس ۱۹۷
- گفتار اول: ممنوعیت اعمال جایگزین‌های حبس در تعدد جرایم عمدی ۱۹۷
- گفتار دوم: ممنوعیت اعمال مجازات‌های جایگزین حبس در جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی ۱۹۸
- مبحث سوم: اعمال جایگزین‌های حبس در کنار مجازات‌های تکمیلی و تبعی ۲۰۰
- گفتار اول: اعمال مجازات‌های جایگزین حبس همراه با مجازات‌های تکمیلی ۲۰۰
- گفتار دوم: اعمال جایگزین‌ها همراه با مجازات‌های تبعی ۲۰۱
- مبحث چهارم: امکان اعمال تشدید، تخفیف، توقف موقت مجازات‌های جایگزین ۲۰۲
- حبس ۲۰۲
- گفتار اول: تخفیف و تبدیل مجازات ۲۰۳
- گفتار دوم: تشدید و لغو مجازات‌های جایگزین حبس ۲۰۵

الف: تشدید جایگزین‌ها.....	۲۰۵
ب: لغو جایگزین‌ها.....	۲۰۷
گفتار سوم: توقف موقت مجازات‌های جایگزین حبس.....	۲۰۷
گفتار چهارم: تجویز اعمال دو نوع مجازات جایگزین در حکم.....	۲۰۸
مبحث پنجم: محدودیت‌های قانونی اعمال مجازات‌های جایگزین حبس.....	۲۰۹
گفتار اول: ضرورت اخذ رضایت شاکی خصوصی و وجود جهات تخفیف.....	۲۰۹
الف: ضرورت اخذ رضایت شاکی خصوصی.....	۲۰۹
ب: ضرورت وجود جهات تخفیف.....	۲۱۰
گفتار دوم: تخصیص مجازات‌های جایگزین حبس به مجازات‌های درجه شش الی هشت.....	۲۱۲
مبحث ششم: الگوشناسی سیاست جنایی تقنینی جایگزین‌ها.....	۲۱۳
گفتار اول: تطبیق مدل‌ها با سیاست جنایی تقنینی جایگزین‌های سستی.....	۲۱۵
الف: جرم و پاسخ دولتی.....	۲۱۶
ب: انحراف و پاسخ دولتی.....	۲۱۷
گفتار دوم: تطبیق مدل‌ها با سیاست جنایی تقنینی جایگزین‌های نوین.....	۲۱۸
گفتار سوم: تبیین مدل حاکم بر سیاست جنایی.....	۲۲۰

بخش دوم: سیاست جنایی قضایی ایران در قبال مجازات‌های جایگزین حبس

۲۲۳ و مدل‌شناسی آن.....

فصل اول: دیدگاه دکترین حقوقی، آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های قضایی مرتبط با جایگزین‌های حبس.....	۲۲۵
مبحث اول: دیدگاه‌های دکترین حقوقی در مورد مجازات‌های جایگزین حبس در مرحله صدور و اجرای حکم.....	۲۲۶
گفتار اول: دیدگاه‌های دکترین حقوقی در مورد مجازات‌های جایگزین حبس در مرحله صدور حکم.....	۲۲۷
الف: لزوم توجه به نتایج اعمال کیفر حبس در هنگام صدور رأی.....	۲۲۸
ب: لزوم توجه به مجازات‌های جایگزین حبس.....	۲۳۳
پ: لزوم توجه به اصل حق بر مجازات نشدن.....	۲۳۷
گفتار دوم: دیدگاه‌های دکترین حقوقی در مورد مجازات‌های جایگزین حبس در مرحله اجرای حکم.....	۲۴۰
الف: جایگزین‌های حبس در مرحله اجرای احکام.....	۲۴۱
ب: لزوم توجه بیشتر به وظایف قاضی اجرای احکام.....	۲۴۲
پ: نظارت بر اجرای مجازات‌های جایگزین حبس.....	۲۴۵

مبحث دوم: عملکرد دستگاه قضایی در مقام تصویب آیین‌نامه، دستورالعمل و	
بخش‌نامه در ارتباط با مجازات‌های جایگزین حبس	۲۴۸
گفتار اول: آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲	۲۴۹
گفتار دوم: آیین‌نامه راجع به نحوه اجرای مجازات‌های تکمیلی موضوع ماده (۲۳)	
قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱	۲۵۳
گفتار سوم: بخش‌نامه ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها مصوب	
۱۳۹۵	۲۵۴
گفتار چهارم: دستورالعمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها	
مصوب ۱۳۹۸/۰۶/۰۶	۲۵۷
گفتار پنجم: ماده ۱۱۳ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه و آیین‌نامه اجرایی بند	
«پ» آن	۲۵۷
گفتار ششم: قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴	۲۵۹
گفتار هفتم: سند امنیت قضایی مصوب ۱۳۹۹/۷/۲۲	۲۶۲
گفتار هشتم: طرح پایش و غربالگری زندان‌ها مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۰	۲۶۳
گفتار نهم: کمیسیون عفو و تخفیف مجازات محکومان مصوب ۱۳۸۷/۹/۱۲	۲۶۴
فصل دوم: بررسی و تجزیه و تحلیل آرای صادره از محاکم قضایی	۲۶۷
مبحث اول: بررسی و تجزیه و تحلیل کیفی آرای صادره از محاکم قضایی	۲۶۸
گفتار اول: بررسی و تجزیه و تحلیل آرای صادره از محاکم بدوی و تجدیدنظر	۲۶۸
الف: آرای جرایم علیه اشخاص	۲۶۹
پ: آرای مربوط به موادمخدر و مشروبات الکلی	۳۳۳
ت: آرای جرایم منافی عفت	۳۴۰
ث: آراء استخراج شده از سایت حقوق کیفری و جرم‌شناسی پژوهشگاه قوه	
قضاییه:	۳۵۳
گفتار دوم: بررسی آرای صادره از دیوان عالی کشور	۳۸۰
الف: رأی وحدت رویه شماره ۷۴۶	۳۸۱
ب: رأی وحدت رویه شماره ۶۴۲	۳۸۴
پ: رأی وحدت رویه شماره ۶۵۳	۳۸۷
ت: رأی وحدت رویه شماره ۸۰۷	۳۸۸
مبحث دوم: تبیین آمارها	۳۹۲
گفتار اول: ویژگی‌های جمعیت‌شناختی محکومان و دیگر فراوانی‌ها	۳۹۳
گفتار دوم: فراوانی مربوط به جرایم و مجازات‌ها	۳۹۸
گفتار سوم: هم‌بستگی متغیرها	۴۰۶

فصل سوم: مدل‌شناسی سیاست جنایی قضایی جایگزین‌های حبس، فرصت‌ها و چالش‌ها.....	۴۱۰
مبحث اول: الگوشناسی سیاست جنایی قضایی جایگزین‌ها.....	۴۱۲
گفتار اول: تطبیق مدل‌ها بر سیاست قضایی جایگزین‌های سنتی.....	۴۱۳
گفتار دوم: تطبیق مدل‌ها بر سیاست جنایی قضایی جایگزین‌های نوین.....	۴۱۵
گفتار سوم: تبیین مدل حاکم بر سیاست جنایی قضایی.....	۴۱۶
مبحث دوم: مجازات‌های جایگزین حبس: فرصت‌ها و چالش‌ها.....	۴۱۸
گفتار اول: فرصت‌ها.....	۴۱۹
گفتار دوم: چالش‌های قوه قضائیه در زمینه اجرای مجازات‌های جایگزین حبس.....	۴۲۲
الف: ابهام قانون و نبود بسترهای مناسب و تأمین نکردن اعتبار لازم برای اجرای مجازات‌های جایگزین حبس.....	۴۲۳
ب: تناقض درون‌سازمانی.....	۴۲۶
پ: ترسیم نکردن حدود اعتبار تخصصی مشورتی اندیشمندان برای دستگاه قضا.....	۴۲۷
ت: اعطا نکردن توانایی و قابلیت به نهادهای مدنی در اجرای مجازات‌های جایگزین حبس.....	۴۲۷
ث: اتخاذ و اعمال سیاست کمی‌گرایی در دستگاه قضایی کشور.....	۴۲۸
مبحث سوم: راهکارهای اجرای مجازات‌های جایگزین حبس از سوی دستگاه قضایی.....	۴۲۹
گفتار اول: اصلاح افکار عمومی و روشنگری قضایی برای اعمال جایگزین‌های حبس.....	۴۲۹
گفتار دوم: اصلاح قوانین در راستای الزامی کردن جایگزین‌های حبس.....	۴۳۱
گفتار سوم: فعال‌تر شدن مکانیسم‌های نظارتی مجازات‌های جایگزین حبس.....	۴۳۲
گفتار چهارم: تلاش برای صلح و سازش محوری در جرایم.....	۴۳۲
گفتار پنجم: به‌کارگیری نهادهای ارفاقی برای کاهش مجازات حبس.....	۴۳۷
گفتار ششم: تنقیح قوانین.....	۴۳۸
گفتار هفتم: میانجی‌گری کیفری جامعوی.....	۴۴۰
الف: تفاوت میانجی‌گری کیفری با سایر میانجی‌گری‌ها.....	۴۴۰
ب: اهداف میانجی‌گری کیفری.....	۴۴۱
پ: اصول اساسی میانجی‌گری کیفری.....	۴۴۲
ت: مزیت‌های میانجی‌گری.....	۴۴۲
نتیجه‌گیری و پیشنهادها.....	۴۴۳
فهرست منابع.....	۴۴۹

۱۲ □ سیاست جنایی ایران در خصوص جایگزین‌های حبس

- الف: منابع فارسی ۴۴۹
- ب: منابع عربی ۴۶۰
- پ: منابع انگلیسی ۴۶۱
- ت: سایت‌های اینترنتی ۴۶۲